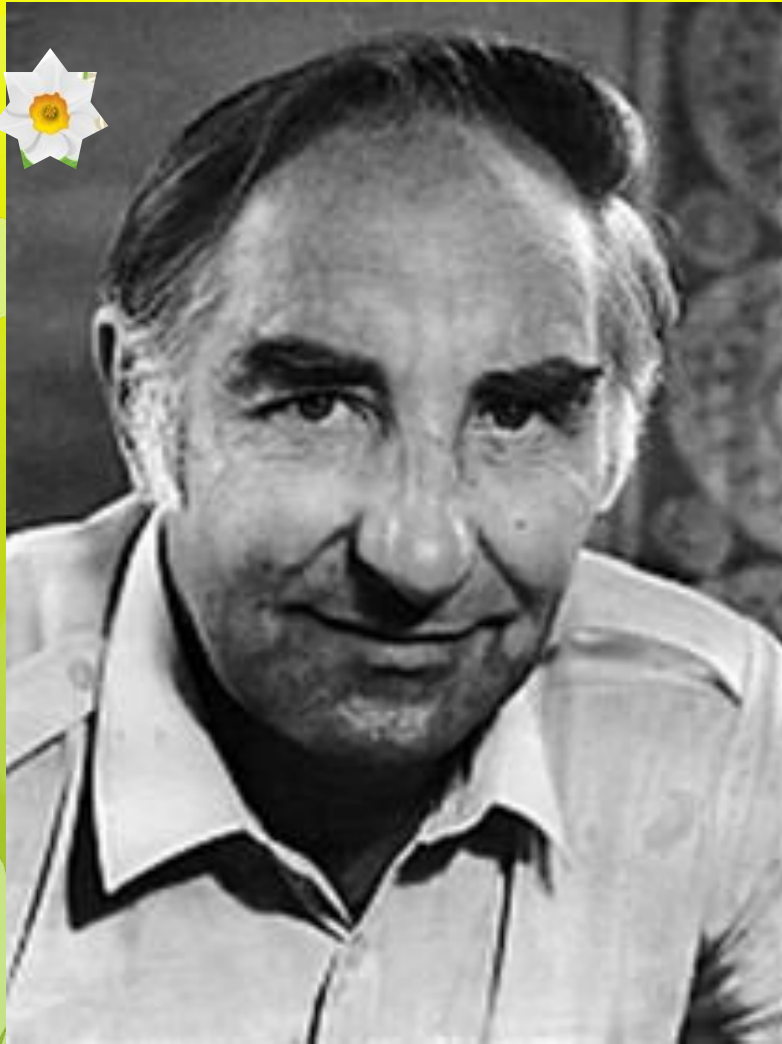

**Борис Харчук. Життя і творчість.
«Планетник» - спонука до творення
і примноження добра і краси.
Символічне значення квітки**

**Борис
Микитович Харчук**

Народився 13 вересня 1931 року в селі Лозах Збараського району на Тернопільщині.

Виховувався в бідній селянській родині. Швидко минати літні босоногі дні, повільно проходили зимові — часто в хаті при вікні, бо не завжди мав у що взутися. І, звичайно, були книжки, які відкрили цілий світ, загострили його увагу до Слова.

У 1951 році вступив до Крем'янецького педучилища, пізніше закінчив Полтавський педагогічний інститут. Навчався на Вищих літературних курсах у Москві.

Член Спілки письменників України з 1958 року.

У двадцятип'ятилітньому віці видав автобіографічну повість «Йосип з гроша здачі», у якій відтворив своє дитинство. Цим твором починався в літературі Борис Харчук. Він автор і «дорослих», і «дитячих» творів. Йому дано було однаково добре розуміти і юну, і дорослу людину.

Б. Харчук називає свій твір повість-легенда, а літературознавці визначають за жанром, що це повість-притча.

— Доведіть, що цей твір за жанром є повістю

Міні-дослідження.

У яких моментах повість «Планетник» близька до легенди і що у ній є від притчі?

Легенда — один із жанрів неказкової народної прози, народне передання про видатну подію чи вчинок якої-небудь людини, в основі якого — диво, фантастичний образ або уявлення, яке сприймається оповідачем як достовірне.

Притча — невелике оповідання, яке містить повчання в іносказальній, алегоричній формі, яка є спорідненою з байкою.

Але смисл притчі більш значимий: вона ілюструє важливу ідею, торкаючись проблем моралі; загальнолюдських законів.

Притча є одним із засобів вираження морально-філософських міркувань автора і використовується з метою прямої настанови читачеві у питаннях людської і суспільної поведінки.

1 частина. До зустрічі з Капушем

- — Що ми довідуємося про оповідача?
- (Агроном, якого направили працювати під Славуту, шукає квартиру, поселяється в Олені Булиги).
- — Яку характеристику можна дати Олені Булизі?
- («Безсрібненни ця — про гроші не хотіла й чути»; стара жінка — «їй було, може, всі сто літ», «невгамовна, працювала замолоду, вона залишалася непосидючою, чепурною й охайною на старість», «стара до пізньої пори ... поралася в городі», «Вставала ще до сигналу «самоскида»).
- — З якою метою автор подає детальний опис природи на початку твору? Як автор зумів з теперішнього часу перейти у минулий?

- Яким ви собі уявили
маленького хлопчика
Планетника?

- Про що він мріяв?
(«Самому щось посіяти і
щоб воно зійшло»)

- Чому хлопчик так марив
весною?

- В яких уривках ми бачимо фантастичну картину?
- (Планетник біля нарциса, що розпускався, коло дзвіночка, «прилетів з вірію казки на свій берег», зупинив хмару).
- Які обов'язки були у малого по господарству?
- (Пильнував і доглядав курчат; каченят; гусенят; пас гусей).
- Знайдіть і зачитайте рядки, з яких видно, що природу хлопчик сприймав, як живу істоту.
-

- Після якого випадку малий захворів?
- Дайте характеристику знахарці. Як їй вдалося вилікувати Планетника?
- Чому, на вашу думку, вона не взяла за роботу плати?
- Що стало причиною, що хлопець «нипав по селу приبلудою»?

Тести

1. Цілу зиму хлопчик сидів у курній хаті, наче:

а) прихований скарб; б) насінина, запхнута й зав'язана у торбинку; в) ув'язнений,

2. Найбільше хлопчик мріяв про те, як:

а) потрапити на місяць; б) вирушити у подорож на кораблі; в) самому щось посіяти і щоб воно зійшло.

3. Що нелегко діставалося у сиві часи? Навіть приказували: «Він у поті чола»:

а) мед; б) льон; в) хліб.

4. У народі сніп жита на покуті називали:

а) «дід»; б) «судець»; в) «первінець».

5. Навесні мати дозволила сину пересадити:

а) маленьку вишеньку; б) квітку нарциса; в) кущ троянд.

6. За старанність сина під час роботи на землі мати називала його:

а) розумником; б) планетником; в) робітником.

7. Мати попередила сина, що коли «...з кущика виткнулася стрілка майбутньої квітки, то її:

а) необхідно поливати тільки теплою водою; б) не дивитися на неї; в) не потрібно торкатися до неї рукою.

8. Допомагаючи матері по господарству, хлопчик:

а) обкопував дерева; б) сіяв лук і моркву; в) доглядав за курчатами, каченятами, гусенятами.

**Що спільного
між
Планетником
і нарцисом?**

**Живуть своїм
життям, вважають
себе центром
буття, беззахисні,
цінування
зовнішньої краси.**

Літературний портрет

***Сам заввишки з лікоть,
а борода в сім ліктів.***

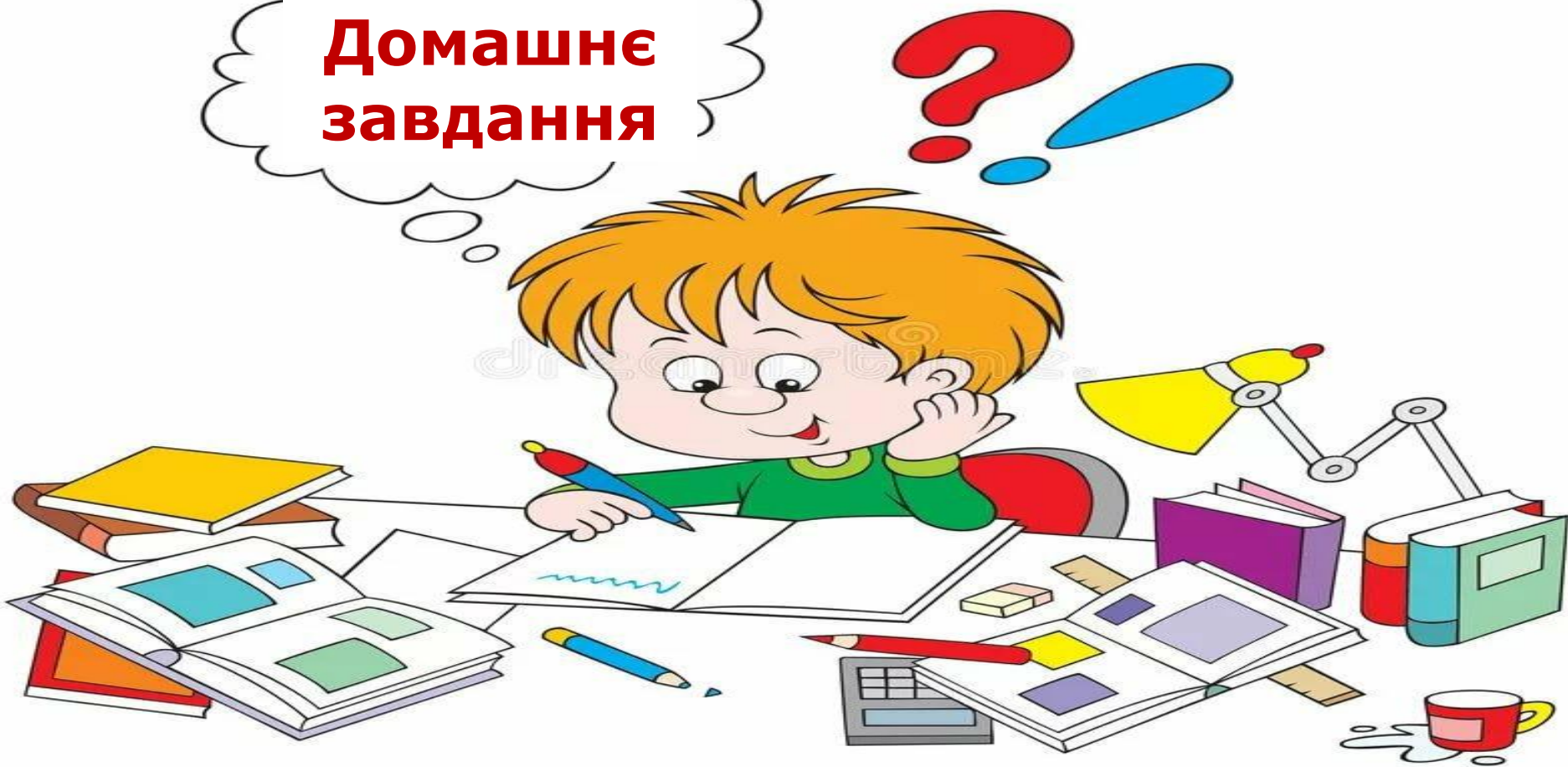
Багато мудрих істин відкрив дід Капуш:
новий світ для Планетника,
світ живих рослин і тварин,
казкових істот.

Дід Капуш став Планетникові вчителем.

Він навчив хлопця, що любов і терпіння творять світ, а протистоять їм ненависть і нетерпимість. Адже, старий був не просто старим, а дідом Капушом - перед яким се поступалося. Подивився в один бік - квіти перестали цвісти, повів оком у другий бік - дикі звірі поховалися. Найголовніше, що Планетник зрозумів із науки діда Капуша, - це те, що людина є дитиною не лише землі, але й неба.

Напевне, автор показуючи, як дід Капуш навчає Планетника добру, хоче достукатися до нас, і навчити нас творити добро, добрі справи і любити природу.

Домашнє завдання

**Дочитати повість, скласти план, переказувати.
Виписати уроки мудрості дідуся Капуша
(не менше 7).**